

До Концепції державної Програми інформатизації охорони здоров'я на 2006–2010 роки

Стрімкий розвиток інформаційних технологій, рух України до євроінтеграції обумовили потребу прискорення впровадження інформаційних технологій в управління охороною здоров'я, лікувально-діагностичний процес, фармакоінформатику, медичну науку та освіту.

Виникла потреба в створенні нової державної Програми інформатизації охорони здоров'я. Для цього було потрібно розробити Концепцію такої Програми.

За дорученням міністра охорони здоров'я М. Є. Поліщука була створена Робоча група до складу якої увійшли провідні фахівці в галузі медичної інформатики, статистики, організації охорони здоров'я. Нижче пропонується проект Концепції, яка пройшла експертизу відповідних урядових установ, отримала схвалення.

В Концепції розглядається ключові проблеми і першочергові завдання, які плануються реалізувати в наступні 5 років.

Сподіваємось, що читачам журналу буде корисно ознайомитись з цим документом.

Вважаємо за доцільне отримати від зацікавлених фахівців пропозиції та зауваження, які в подальшому можуть бути враховані при створенні державної Програми.

*Головний спеціаліст МОЗ України
з питань інформатизації охорони здоров'я
проф. О. Ю. Майоров*

ПРОЕКТ

КОНЦЕПЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРОГРАМИ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я НА 2006–2010 РОКИ

1. Проблема, на розв'язання якої розробляється Програма

Побудова інформаційного суспільства є глобальним завданням нового тисячоліття, а рівень інформатизації — одним із істотних критеріїв успішності економічного і соціального розвитку, конкурентоспроможності національної продукції на зовнішніх ринках.

Державна політика в Україні щодо інформатизації системи охорони здоров'я, а також впровадження новітніх інформаційних технологій (телемедицини, дистанційного навчання тощо) спрямована на ліквідацію відставання в цій сфері від передових світових держав і прискорення входження в інформаційний простір міжнародного співтовариства з метою підняття на сучасний рівень управління охороною здоров'я, практичної медицини, медичної освіти і науки.

Для України актуальними є питання розробки стратегії формування та подальшого удосконалення відомчої інформаційної системи відповідно до вимог єдиного інформаційного простору країни, а об'єкт інформатизації розглядається як складова частина інформаційної структури держави та сукупність різноманітних структур і форм їх взаємодії щодо збору, обробки, збереження, розповсюдження та використання різних видів інформації з метою підтримки прийняття рішень та задоволення інтересів громадян.

Концепція Програми інформатизації охорони здоров'я визначає пріоритети, мету, напрями Програми, фінансове забезпечення, прогноз результатів виконання.

Концепцію Програми інформатизації охорони здоров'я розроблено на основі і з урахуванням Національної програми інформатизації та Концепції Національної програми інформатизації, інших нормативно-правових актів, що регламентують питання розвитку інформаційних технологій в Україні.

2. Мета програми

Головною метою Програми є задоволення інформаційних потреб медичних, фармацевтичних працівників та населення шляхом створення єдиного медичного інформаційного простору і широкого використання інформаційних технологій.

3. Шляхи розв'язання проблеми

Питання розвитку інформатизації охорони здоров'я Україні може бути вирішено виключно на основі розробки нормативно-правової бази з питань організації та врегулювання відносин у цій сфері; удосконалення інформаційної інфраструктури галузі (створення інформаційно-телекомунікаційної мережі охорони здоров'я; запровадження електронного документообігу і електронного підпису; формування інформаційно-аналітичної системи галузі; концентрації науково-технічного потенціалу галузі на створенні сучасних високотехнологічних інформаційних технологій, медичних програмних та апаратних засобів; створення системи медичних електронних ресурсів та надання до них доступу для медичних працівників та громадян; реорганізації системи підготовки і перепідготовки медичних працівників на основі сучасних тенденцій розвитку інформаційних технологій і технологій навчання); ефективного міжнародного співробітництва.

В питаннях інформатизації охорони здоров'я, розвитку телемедицини, дистанційної освіти, створення розгалужених баз даних Україна суттєво відстає від країн Європейського Союзу. Альтернативи інформатизації охорони здоров'я не існує, можна говорити лише про різні темпи її впровадження, що залежить як від рівня фінансування, так і фахової підготовки медичних працівників.

Ризиків, пов'язаних з втіленням Концепції практично не існує, виключаючи форс-мажорні обставини. Запровадження Концепції дозволить суттєво економити кошти за рахунок: зменшення чисельності паперових статистичних форм у закладах охорони здоров'я; консультування важких хворих без перевезення їх за кордон, або у високо-спеціалізовані лікувальні заклади України; підвищення якості підготовки лікарів; вивільнення робочого часу лікарів та підвищення уваги до пацієнтів; скорочення термінів надання невідкладної допомоги.

4. Напрями виконання Програми

Правове забезпечення процесу інформатизації охорони здоров'я та запровадження методів телемедицини передбачає розроблення пакету нормативно-правових актів з питань організації та правового регулювання відносин у цій сфері, зокрема:

- конфіденційності медичної інформації та доступу до медичних даних;
- впровадження телемедичних технологій;
- впровадження електронного документообігу в медичну практику;
- надання інформаційних послуг медичного характеру на внутрішньому і зовнішньому ринках;
- сертифікації медичних інформаційних технологій;
- гармонізації основних міжнародних стандартів обміну медичними даними;
- створення єдиної системи класифікаторів і кодування медичної інформації.

Створення інформаційно-телекомунікаційної мережі охорони здоров'я забезпечить ефективне управління інформаційними потоками як на регіональному, так і на державному рівнях.

Її формування передбачає:

- створення локальних мереж;
- об'єднання закладів, установ та організації охорони здоров'я у регіональній мережі, мережі медичної освіти та науки з метою забезпечення інформаційної взаємодії всіх елементів інфраструктури на всіх рівнях від державного управління до сфери медичних послуг у галузі охорони здоров'я.

Як складова частина державної і світової мережі телекомунікацій, корпоративна медична мережа буде розвиватися й удосконалюватися відповідно до міжнародних і національних вимог, використовуючи і доповнюючи можливості існуючих телекомунікаційних ресурсів регіонів.

З метою відпрацювання методів взаємодії мереж різного призначення як на технічному рівні, так і на рівні використання інформації буде створено ряд дослідних зон інформатизації з подальшим їх розширенням.

Створення сучасної системи електронного документообігу, збору, використання і обміну медичною інформацією, забезпечення її ідентифікації передбачає:

- розроблення електронного медичного паспорту громадянина України;
- розроблення електронних форм медичної документації;
- розроблення та запровадження електронних медичних реєстрів різних рівнів;
- впровадження системи електронного підпису.

Формування інформаційно-аналітичної системи галузі передбачає:

- створення та розвиток автоматизованих інформаційно-аналітичних систем в регіональних органах управління охороною здоров'я з об'єднанням їх в єдину інтегровану з інформаційно-аналітичною системою МОЗ України систему;
- розвиток інформаційно-аналітичних систем для аналізу якості надання медичної допомоги населенню, оцінки ефективності діяльності лікувально-профілактичних установ.

Розвиток нових медичних інформаційних технологій, сучасних медичних програмних та апаратних засобів передбачає створення та впровадження:

- інформаційних технологій, спрямованих на профілактику захворювань, діагностику і реабілітацію, вибір оптимального метода лікування;
- інтелектуальних систем для діагностики і терапії без прямого втручання;
- інформаційних систем епідеміологічного нагляду;
- пошуково-довідкових систем за нозологічними групами;
- госпітальних інформаційних систем;
- управлінських інформаційних систем;
- сучасних навчальних комп'ютерних програм;
- освітніх автоматизованих систем тестового контролю;
- інтелектуальних систем асистування для медичного персоналу;
- систем дистанційного навчання;
- геоінформаційних технологій;
- телемедичних технологій;
- персональних систем моніторингу стану здоров'я на основі мікропроцесорних технологій.

Буде розроблено єдину стратегію організації баз даних на основі новітніх технологій, поетапно об'єднання локальних та відомчих баз в Національну систему баз даних відкритого типу з виходом у міжнародні мережі.

Створення системи електронних медичних ресурсів забезпечить для кожного громадянина доступ до інформації, ідей та знань і можливість зробити в ці області свій внесок.

Інформація, що відноситься до публічного надбання, повинна бути легкодоступною і захищеною від незаконного присвоєння. З цією метою буде:

- реформовано систему наукової медичної інформації із застосуванням сучасних інформаційних технологій;
- створено систему збору та формування баз даних наукової медичної інформації;
- створено документальні та фактографічні бази даних з відповідних підгалузей знань;

- створено інформаційні освітні ресурси;
- створено електронні медичні бібліотеки;
- забезпечено доступ закладів, установ та організацій охорони здоров'я до баз даних наукової медичної інформації.

Створення системи підготовки медичних працівників сучасним медичним інформаційним технологіям

З метою успішного розвитку системи медичної освіти буде реорганізовано систему підготовки і перепідготовки медичних працівників на основі передового світового досвіду і сучасних тенденцій розвитку інформаційних технологій, засобів телекомунікацій і технологій навчання.

Розвиток міжнародного співробітництва з проблем інформатизації

Інформаційне суспільство є глобальним за своєю суттю, і зусилля, що починаються на національному рівні, будуть підтримуватись за допомогою ефективного регіонального та міжнародного співробітництва.

Політика міжнародного співробітництва в області інформатизації охорони здоров'я буде сприяти вивченню і поширенню міжнародного досвіду з питань розвитку інформаційних технологій.

5. Фінансування Програми

Фінансове забезпечення Програми здійснюватиметься за рахунок коштів державного бюджету, місцевих бюджетів, а також благодійних фондів, зацікавлених суб'єктів підприємницької діяльності усіх форм власності, громадських організацій, міжнародних фінансових організацій та інших джерел, не заборонених чинним законодавством.

Орієнтовний обсяг фінансування за рахунок коштів державного бюджету становить близько 200 млн. гривень.

6. Очікувані результати реалізації Програми

Реалізація Програми дозволить забезпечити:

- підвищення ефективності медичного обслуговування та зниження рівня загальної захворюваності;
- підвищення якості надання медичної допомоги за рахунок покращання діагностики, прискорення надання медичної допомоги;
- підвищення доступності консультативної спеціалізованої медичної допомоги для населення, яке проживає у віддалених і важкодоступних місцях;
- прискорення впровадження в практику нових методів діагностики і лікування;
- впровадження доказової медицини;
- поліпшення управління системою охорони здоров'я, включаючи контроль за захворюваністю;
- зменшення витрат на управління галуззю за рахунок скорочення часу на збір, передачу та обробку інформації на всіх рівнях управління;
- удосконалення документообігу, управління потоками пацієнтів та підвищення достовірності, валідності, релевантності та пертінентності медичної інформації;
- спрощення процесів обробки та аналізу медичної інформації за рахунок створення єдиної системи її кодування;
- сприяння впровадженню медичного страхування за рахунок комплексної інформатизації лікувально-профілактичних закладів з автоматизованим підрахунком витрат на утримання та лікування хворих;
- поліпшення доступності інформації з різноманітних проблем медицини й охорони здоров'я шляхом створення відповідних баз даних;
- підвищення якості медичної освіти;
- підвищення рівня міжнародної співпраці в галузі охорони здоров'я за рахунок інтеграції у міжнародні медичні мережі.